

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Spalis - October 13, 1965

Nr. 110

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SOVIETŲ ŪKIO REFORMOS

BOLŠEVIKŲ PARTIJOS CK POSĖDŽIAI IR JUOS SEKĘ AUKŠČIAUSIOS TARYBOS SPRENDIMAI NEATNEŠĖ JOKIŲ ASMENINIŲ IR POLITIKOS PASIKEITIMŲ. - PRIMTOS ŪKINĖS SANTVARKOS REFORMOS BUVO KOMPROMISAS TARP ĮVAIRIŲ KRYPČIŲ ŠALININKŲ.

Vytautas Meškauskas

Kai kas neseniai įvykusio bolševikų partijos CK plenumo užgirtas Sovietų ūkio reformas yra linkęs laikyti dideliu pasikeitimu. Britų "kremlinologas" Edward Crankshaw jas vadina pasikeitimo tašku Sovietų Sąjungos istorijoje. Esą su dabar priimtais nutarimais galima lyginti tik du ankstyvesnės sovietų istorijos įvykius: Lenino laikais bandyta naują ūkinę politiką -- NEP ir 1928 metais pradėtas penkmečio planas.

Ar iš tikro tas Crankshaw optimizmas turi pagrindą, tuo tarpu dar sunku pasakyti. Konstatuoti kol kas galima tik tai, kad ligšiolinė sovietinė ūkio sistema toli gražu nedavė tokių rezultatų, kokių tikėtasi. Už tat laukiant CK plenumo posėdžio buvo pasklidę gandų ir apie asmeninius pasikeitimus. (ABC radijo ir televizijos tinklo korespondentas už tų gandų perdavimą buvo išvykęs iš Maskvos).

Tačiau tie linkesčiai buvo per ankstyvi. Brežnevas ir Kosyginas po tos CK sesijos atrodė esą stipresnėse pozicijose negu bet kada. Ir vienintelė tuščia kėdė posėdžio salėje priklausė ne kam kitam, kaip Nikitai Chruščiovui, kuris, prieš metus įį pašalinus iš partijos ir vyriausybės viršūnių, vis dėlto, bent formaliai, liko CK nariu.

CK nutarė ir valstybinis organas Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba patvirtino tokias permainas:

1. Panaikino 1957 m. Chruščiovo Malenkoviui ir Molotovui prieštaraujant sukurtas regionalines ūkio tarybas ("planavimas iš apačios")

2. Vėl įvedė Chruščiovo norėtas panaikinti ūkines ministerijas. Viso jų bus dabar 20. ("Planavimas iš viršaus"); ir

3. Praplatino 200,000 sovietinių įmonių direktorių teises.

Tačiau tos įmonių direktorių teisės ir toliau palieka suvaržytos bendro plano, kuris numato investicijas, atlyginimą, kainas ir žaliavų patalpimą. Kol kas galioje paliko ir nustatytą kainų sistemą, kurios nepertvarkius, negalimas tikras pelno ir nuostolio sąskaitų suvedimas.

Pagal Der Spiegel iš naujų reformų laimėjo ne tie, kurie, kaip pagarsėjęs prof. Libermanas, siūlė laisvesnį ūkį Jugoslavijos pavyzdžiu, bet valstybinės planavimo komisijos (gosplano) pareigūnai, kurie tikisi geresniais metodais, "kompiuterių" pagalba, geriau iš vieno centro tvarkyti visą ūkį, įmonių direktoriams paliekant laisvę labai ribotuose rėmuose.

Planavimas Sovietijoje buvo pasiekęs tikrai groteskiškų išmių. Taip batų pataisymui buvo numatyta 150 atskirų darbo specifikacijų, kurios pagal darbo lygį atlyginamos 700 kainų. Kirpėjai turėjo raštišką įsakymą "su plaukų kirpimo mašinėlėmis nukirpti plaukus apatinėje galvos dalyje iki ausų galo lygio".

Kad nurašius sudaužytą uogienės stiklą, 28 kapeikų vertės, reikėjo sudaryti eilę aktų su nuotraukais. Sovietiniai restoranai turėjo teisę sriubai pirkti daržoves kasdien už nedidesnę kaip 5 rublių sumą.

Dabartinių reformų bendra idėja yra duoti kiek daugiau laisvės smulkmenose ir geriau "planuoti" stambmenas. Tai esą visai lengva padaryti modernių skaičiavimo mašinų pagalba.

Time naujas reformas apibūdina taip: "Suprastindamas (planavimą) viršuje ir duodamas daugiau laisvės iniciatyvai apačioje, Kremlius prisipažįsta, kad sovietinis ūkio aparatas kenčia nuo sunkių konvulsijų. Pramonės gamyba ir tautinės pajamos nebedidėja tokia sparta, kaip prieš 1950 m. Ta sparta atsiliko nuo JAV ūkinio augimo. Beto, po menko 1964 m. derliaus Sovietų žemės ūkis yra vėl bėdoje. Partijos "bosai" Brežnevas, kalbėdamas po Kosygino, rado reikalo pabrėžti Centriniam Komitetui, kad "viskas buvo padaryta, kad užtikrintus normalų tiekimą duonos gamybai".

Kaip tik tokio momento iškėlimas parodo visą sovietų planingo ūkio negalavimą. Sunku įsivaizduoti prezidentą Johnsoną ar kokios kitos Vakarų kapitalistinės valstybės galvą besigiriant tu, kad duonos turėtų užtekti visiems piliečiams, jei jie jos nevalgys per daug! Ar dabartinės reformos ir geresnis derlius atleis nuo tokių rūpesčių sovietų valdovus kitais metais, -- klausimas palieka atviras. Crankshaw kol kas džiaugiasi ne tiek rezultatais, kuriuos dar reikia pasiekti, kiek tuo, kad tos reformos buvo kompromisas tarp įvairių pasiūlymų šalininkų, o tai reiškia, kad sovietai artinasi prie daugiau demokratinės valdymo formos. Ir Kosyginas savo 15,000 žodžių kalboje, pasiūlydamas CK-tui savo reformas nesakęs, kad tai esąs tikras (correct) sprendimas, bet kad visiems bendradarbiaujant reikia rasti tokią sprendimą. Crankshaw atrodė, kad pirmą kartą sovietijos vadas nesilaikė seno žargono, kuris teigia, kad bolševikai visados yra teisūs.

Kaip matome, kol kas dar galima kalbėti apie mane, bet ne esmės pasikeitimą. Ir tą mane įsigaliojanti galima lengvai suprasti atsiminus, kad Kosyginas dar nėra pasiekęs tokios galios laipsnio, kaip Stalinas ar net Chruščiovas, ir užtat turi skaitytis su savo bendradarbiais.

INDONEZIJOS DEMONSTRACIJOS
UŽ AMERIKĄ

Tūkstančiai jaunuolių Jakartoje užpuolė komunistų partijos būstinę ir šaukdami "tegyvuoją Ameriką", pastatė sudegino iki pagrindų. Jaunimo daugumą sudarė musulmonai. Jie ieškojo kom. partijos vado D.N. Aidit, bet tas kaž kur dingo.

Demonstracijos skyrėsi nuo ankščiau vykusių ir komunistų inspiroty demonstracijų daugumoje nukreiptų prieš Ameriką. Proamerikoniškos demonstracijos, spėjama, buvo laiminamos karinės vadovybės.

Suklimo prieš Sukarno metū Raud. Kinija buvo įsakiusi Indonezijos komunistų partijai perimti valdžią. Bet kariuomenė užbėgo tiems jų kėslams už akių. Dabar tenka tik laukti ir stebėti, koks bus tolimesnis Sukarno likimas.

* PREZIDENTAS L.B. JOHNSONAS po operacijos jaučiasi gerai ir ligoninėje turėjo pasimatymą su viceprez. H. Humphrey ir kitais vyriausybės pareigūnais. Jis priėmė ir spaudos atstovus 10 min. pasikalbėjimui.

* SOV. SĄJUNGA prisipažino, kad pastangos nuleisti raketa su instrumentais į mėnulį nepasisekė. Oficialiame Tasso agentūros pranešime sakoma, kad raketa įvykdžiusi daugelį į ją skirtų uždavinių pakeliui į mėnulį, tačiau nusišalėdama ten reikalingas tolimesnių tyrinėjimo darbų. Šis pranešimas, pirmą kartą at-

Vakarų Vokietijos ministras Ernst Lemmer sveikina Vasario 16 Gimnazijos tautinių šokių vadovę E. Tamošaitienę, sužavėtą lietuvių pasirodymu tautinių šokių festivalyje Berlyne.

LIETUVIAI TARPTAUTINIAME ŠOKIŲ FESTIVALIJE
BERLYNE LAIMĖJO ANTRĄ VIETĄ

Rugsėjo 3-5 d.d. Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos tautinių šokių grupė dalyvavo didelėje iškilmėse Berlyne. Šokėjai buvo iškilmėse nuskaudinti iš Frankfurtą į Berlyną ir tuo pačiu keliu sugrąžinti atgal. Berlyne teko viešai pasirodyti 5 kartus ir dalyvauti bendroje eisenoje.

Vienas pasirodymas, šeštadienį, rugsėjo 4 d., "Neue Welt" salėje buvo varžybinio pobūdžio. Varžybose dalyvavo 20 tautinių grupių. Speciali juri komisija premijas paskirstė sekančiai: I-ji lenkų grupė iš Dortmund, II-ji Lietuvių Vasario 16 Gimnazijos grupė ir III-ji prancūzų grupė iš Lorain/Mez.

Premijos (laisvės varpas mišiatroje) ir diplomai buvo teikti sekmadienį, miško stadione, 25 tūkstančių žiūrovų akivaizdoje. Lietuvių premiją priėmė mokytoja E. Tamošaitienė. Stadiono scenoje didžiausios publikos pritarimo susilaukė ne pirmąją premiją gavusieji lenkai, o oficialiai antroji -- lietuviai. Mišikiams šokant maltūną, publika entuziastingai plojo šokiometu. Mūsų grupę ypatingai pasveikino pagrindinis iškilmų kalbėtojas Federalinis ministras pabėgusių reikalams Ernst Lemmer. Jis kalbėjo tribūna palydėjo 2 Vasario 16 Gimnazijos mokiniai (Kristina Žutautaitė ir Petras Vegneris), jis ir savo kalbą pradėjo žodžiais: "Lietuvių jaunimas mane atlydėjo į šią sceną. Jų gimnazija yra ypatingoje mano vadovaujamos ministerijos globoje". Ir toliau ministras E. Lemmer savo kalboje kelis kartus iškėlė reikalavimą leisti lietuvių tautai laisvai apsispręsti, kaip ji nori tvarkyti savo valstybinį gyvenimą. Ministrui po jo kalbos lietuvių vardu padėkojo gimn. dir. kun. Br. Liubinas. Vasario 16 Gimnazijos šokė-

jai aplankė LB Berlyno apylinkės pirmininką Mykolą Žilinską, buvo pavaikinti ir negalėjo atsigerėti meno turtų kolekcijos didingumu. Taip pat visi turėjo progos apžiūrėti Vakarų Berlyno tūžmybes. Didžiausią įspūdį sužadino garsoji mūro siena, skirianti V. Berlyną nuo komunistinio "rojaus".

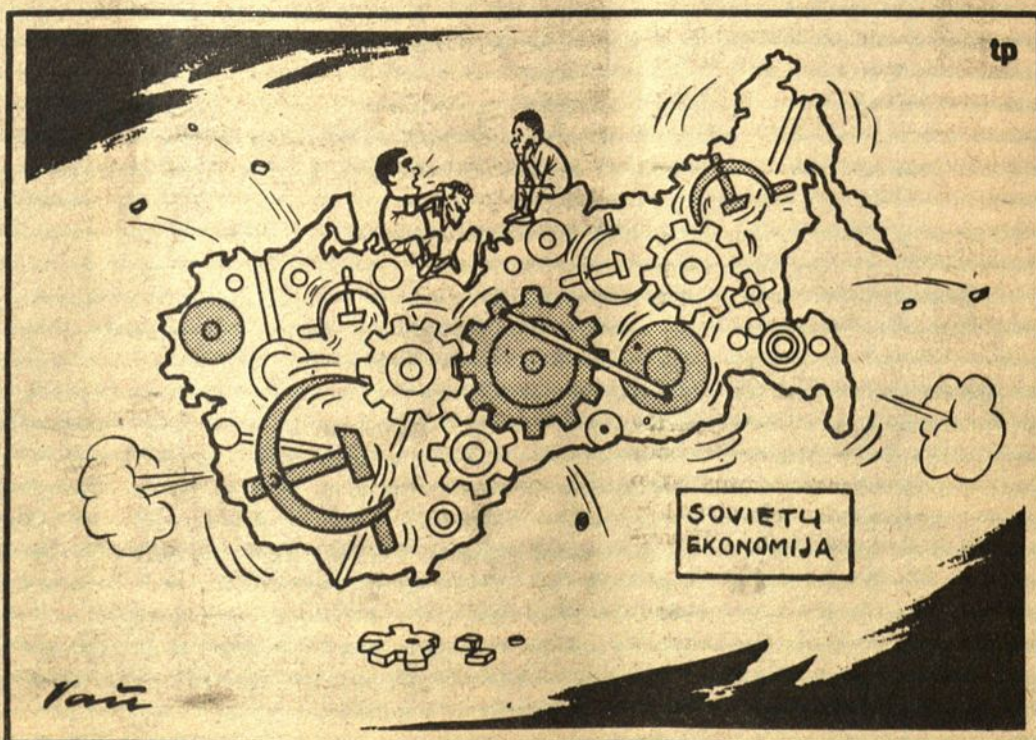
Pažymėtina, kad visa Berlyno spauda, pranešdama apie šią tarptautinę šventę savo iliustracijoms pasirinko beveik išimtinai lietuvių šokius. Šalia lietuvių tik vieną kartą buvo pasirinkta Žemumos Silezijos grupė. Pirmą vietą laimėjusiųjų lenkų šokių nė vienas pavelsklas nepateko į Berlyno spaudos puslapius.

Vasario 16 Gimnazijos mokiniai prie Berlyno mūro, skiriančio laisvą miesto dalį nuo komunistų valdomos.

Lietuviai su kitų tautų šokėjais milžiniškame Berlyno stadione, kur vyko tarptautinis šokių festivalis.

Brežnevas: - Reikėtų aparatą iš pagrindų pakeisti...!

VOKIEČIŲ JAUNUOLIUI IDEALI ASMENYBĖ — JOHN F. KENNEDY

V. ALSEIKA, Vokietija

Kokia politinio, meninio ar sportinio gyvenimo asmenybė labiausiai patinka?

Toks klausimas buvo pasakytas 18-25 m. amž. vokiečių jaunimui Muenchene einančio "Suedutsche Zeitung". Atsakymai parodo šių dienų Vak. Vokietijos jaunimo pomėgius, kad juos labiausia patraukia.

Pasirodo, kad labiausiai pamėgta asmenybė, toli pralenkusi kitas įžymybes, tai jaunimo vis nepamirštasi ir laikomas tiesiog vokiečių jaunimo idealu — nužudytasis prezidentas J. F. Kennedy.

Iš kitų "idealiųjų tipų" tai filmo aktoriai Gregory Peck, Rock Hudson ir Sean Connery, o iš moterų — Sofija Loren, Pascale Petit ir Audrey Hepburn. Tiesa, dar paminėtas vienas kitas dailininkas, rašytojas, teatro aktorius ir, kas labiausiai stebina, vokiečių jaunimas nenurodė nei vieno mokslininko, tyrinėtojo ar vokiečių politiko pavardės.

Čia kai kurios apklaustųjų nuomonės: Miuncheno miesto centre viename prekybos namų veikia vad. plokštelių baras ir jo pardavėja, Mary 18 m. amž., paaiškino, kad jai patinka Jackie Kennedy ne dėl jos rūbų ar plaukų šukuosenos, bet dėl jos natūralios laikysenos.

Tramvajaus sustojimo vietoje buriuojasi gimnazijos moksleiviai. Paklausti apie jiems labiausiai patinkančią asmenį, jie tik patraukia pečiais ir sako: "bet tai juk klausimas, ar mes turime kokius garbinamus dievaikius, o tai merginų reikalas. Tik jos savo kambarių sienas išpuošia jų mėgiamųjų aktorių nuotrau-

komis". Tačiau kai pasigirsta John Kennedy pavardė, visi jaunuoliai pritaria: taip jis jiems patinka, jie jį laiko idealaus politiko ir garbingo žmogaus tipu. Tačiau tų pačių jaunuolių nuomone, tokie tipai jau išnyksta ir Kennedžio kartojama panašių asmenybių jau nedaug.

Spaustuvės rinkėjas, 19 m. amž., susižavėjęs prancūzų aktorium Eddie Constantine. Patraukia ne tiek pats žodis Eddie, kaip jo vaizduojamas kriminalinio filmo herojaus tipas. O moterų tarpe patinka Doris Day. "Kodėl? Ogi todėl, kad ji yra puiki aktorė ir su savo komiškuoju talentu ji nepakeičiama ypatingai komedijose".

Landwehr gatvėje yra isikūrusi YMCA. Matematinis studentas, 23 m. amž. H. W. Schuster, paklaustas apie jam patinkančius tipus, pirmiausia paaiškino, kad jam nerūpi žmogaus išvaizda, bet jo dvasiniai savumai. Kiek ilgiau pagalvojęs, studentas priėjo išvados, kad jam labiausiai patinka Weimaro laikų vokiečių politikas Gustav Stresemann, nes jis "buvęs labai gabus ir ypatingai vertinęs susipratimą paskirų tautų tarpe. Kitas studentas, taip pat 23 m. amž. Rainer Gintzel pasisako, kad jam imponuoja buvęs Bonnos gynybos reikalų ministras, ligšiolinis Bavarijos katalikų vadovas Franz Joseph Strauss. Studentui patinka to vokiečių politiko vitališkumas, dinamika ir inteligentiškumas. Kitiems ir vėl idealų asmens tipą sudaro J. F. Kennedy. Esą, "jis neplepėdavo kaip kiti, prieš kalbėdamas, jis paprastai

apsvarstydavo ką pasakysias". O kas patinka iš moterų pasaulio? Aišku — Sofija Loren, nes "reikia stebėtis, kaip buvusi varginga mergina, savo talentu, energija bei užsispyrimu ji pasiekė tokią karjerą".

Leopold gatvė viena judriausių Muenchene. Naktiniuose restoranuose jaunimas klausosi plokštelių muzikos. "Mike" Geiseler dirba kaip disc — Jockey, kartais užsidirba ir kaip statistas filmų bendrovėje. Kas jam patinka? Richard Widmark. Kodėl? Sunku atsakyti, nes tas aktorius joks gražuolis. Tačiau, matyt, traukia visa jo asmenybė, jis atstovauja tipą. Šalia "Mike" prie tuščių alaus stiklų sėdi būrelis jaunuolių. Čia vėl įvairios nuomonės. 21 m. amž. gimnazistas Micheal Stippel mano, kad jo idealųjį vyriską tipą tegali sudaryti, sujungti keturi aktoriai: Alec Guinness, Kurt Meisel, jau miręs Gustav Gruendgens ir Sean Connery artistas James Bond 007. Už merginą kalba 19 m. Brigitte Schuhalek, dabar "be jokio užsiėmimo". Jos tipai: Gregory Peck (jis tokių vyriskų brožuų aktorius), iš moterų — prancūzė Pascale Petit, svarbiausia, kad ji neturėjusi jokių skandalių. Pagaliau, dar atsiranda nuomonių, kad gali patikti ir surrealistinis dailininkas Salvadore Dali. Ne tiek patinka jo stilius, kiek pati asmenybė. Kitų nuomonės: ir vėl Kennedy ir vėl Audrey Hepburn ir ypatingai Sofija Loren. Bendras įspūdis: būdingas vokieškojo jaunimo dėmesys mirusiam Kennedžiui, be to nesidomėjimas mokslininkais ar po-

Vasario 16 Gimnazijos šokėjų grupė su LB Berlyno apylinkės pirm. M. Žilinsku.

litikais (Stresemann — re-ta išimtis, niekas nepasiskaitė nė už Adenauerį, nė už Erhardą...). Tai brožuai, kuriuos lengvai pastebėjime ir britų, italų ar amerikiečių jaunimo tarpe. Tik vokiečiuose dar įdomu jų nepaprastas sekimas amerikiečių tipais, nesvarbu, ar jie pasirodo Baltuosiuose Rūmuose (Kennedy) ar Hollywoodo gaminiuose. Jie dar vis turi įtakos ir ypa-

tingai jaunimo tarpe. Ne kas kitas, kaip jaunimas pastaraisiais metais sudaro kino teatrų lankytojų daugumą. Ne kam kitam, kaip jaunimui kartojami ir kartojami JAV pagaminti Wild West filmai ar pačių vokiečių jau keleri metai serijomis gaminami filmai apie Karl May romanų herojus. Tai "idealai", tai mada ir kiek ilgai ji truks, šiuo metu dar sunku pasakyti.

bui tinkamai atsikvėpti. Be to, keliasdešimt dolerių nustos.

Taigi nepatogumų susidarys. Bet organizatoriai šitai žinojo. Jie žinojo ir mūsų patvarumą, ryžtą aukotis bei dar didesnius nepatogumus, jau ketvirtą šimtmečio kenčiamus Lietuvos žmonių. Štai kodėl ryžosi darbu, atiduodami daug daugiau laiko ir lėšų, kaip bet kuris iš mūsų, besirengiantis demonstracijoje dalyvauti. Dėl to JAV LB centro valdyba skatina visas apylinkes, ypač JAV rytiniame pakraštyje esančias, šias pastangas remti, ir apylinkių valdybų iniciatyva sudaromi specialūs komitetai, renkamos aukos. Dėl to ir Altas nepabūgo finansiniai prisidėti, nors iš anksto nei su LB, nei su Altu nebuvo kalbėtasi.

Demonstracijos dalyvių skaičius, be abejojimo, stebėtojų nuskals, kiek Pabaltijo laisvės reikalas yra šiandien aktualus. Nors nepasilepsime, kiek mūsų šiame krašte yra, nors mes, kaip tautinė grupė, nesudarysime įspūdingo pradinę aritmetiką pamėgusiam politikieriui, rimtas politikas, žurnalistas ir šiaip nusivokęs pilietis neskačiuos, kiek sielų pabaltiečio ženklų pažymėta, bet žinrės, kiek yra ryžto, gyvybės, drąsos.

Ir dar svarbu: demonstracijai pavykus, jauni žmonės, jai davę mintį ir daugiausia ja besirūpiną, iš lietuviškojo gyvenimo nepasitrauks ir savus vaikus ryšis jam paruošti. Tačiau, jei jų pastangoms neparodysimės didelio dėmesio, apsisvils, nes juk bus gana logiška pagalvoti: kam visos pastangos, jei nėra, kas jomis domėtis?

Taigi, kam demonstracijos pastangos? Ar ne Lietuvos padėčiai pagerinti? Ar ne mūsų bičiuliams sutvirtinti? Ar ne vergijos puoselėtojams išryškinti?

Ir ar ne mums patiems? Mūsų energija negali būti eikvojama. Kad ji veltui nežūtų, atėjiančią demonstraciją remsime ne tik dalyvavimu, bet ir auka. Nesvarbu, kas su kuo tarsis. Svarbu kaip baigsis. O ateityje žinrėsime, drausmė ir tvarką dabodami.

SKAITYK IR PLATINK
DIRVĄ

KITI RAŠO

JAUNI ŽMONĖS IŠ LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NEPASITRAUKS

JAV LB Tarybos pirmininkas Vytautas Volertas straipsnyje "Paskendę ar gyvi" (Draugas, spalio 5 d.) apie ruošiamą New Yorke manifestaciją rašo šiuos įsidėmėtinus žodžius:

"Mums kalbėti būtinai reikia. Teisingas žodis, aiškiai, protinai, suprantamai ir be isterijos tartas, sutirštins lietuviams palankių būrį. Jis prilaikys ir tuos, kurie rengiasi mus nuo liepto stumti. Pagaliau bus naudingas lietuviškai išeivijai, nes, kas kalba, tas yra gyvas. O gyvybės ženklas — pirmoji stiprėjimo sąlyga.

Lapkričio 13 d., šeštadienį, New Yorke, prieš Jungtines Tautas, Madison Square Garden, yra rengiama masinė demonstracija Pabaltijo okupacijos tragedijai priminti. Ši demonstracija bus tarsi mūsų šių metų politinės veiklos sustiprintų pastangų užbaigimas. Ją rengia specialus, lietuvių sudarytas, komitetas, kuriam mintį ir pradžią davė pati jauniausioji inteligentija, geroką jaunimo ir senimo skaičių gegužės mėnesio pabaigoje subūrusi sėkmingam žygiui Washington. Užplanuotam didžiuliame susibūrime New Yorke kviečiami bei raginami dalyvauti visi pabaltiečiai.

Lapkričio tryliką, spiečiantis šalimais stiklo dominuojamų Jungtinių Tautų rūmų, lai-

kykime dieną, kada mūsų kalbą turėtų išgirsti gana didelis žmonių skaičius. Ar jos paklausys, ar jai skirs dėmesio, pareis nuo mūsų tinkamo pasiruošimo — žodžio turinio, jo formos, perdavimo būdo ir demonstracijos svorio. Jos svoris — dalyvių skaičius.

Stiklas Jungtinių Tautų rūmuose — šviesos simbolis. Tiesa, dažnai, vai dažnai šis simbolis neatitinka turinio, besivystančiam milžiniškam pastate, kuriam vergijos populiarinimui laiko skiriama daugiau, kaip laisvės minčiai. Tačiau šio pastato pamatuose įdėtą Atlanto chartos dvasią bus galima tik tada išplėsti, kai rūmai bus visiškai sugriauti. Kol jie stovi, mums leistina belstis ir kalbėti apie šio dokumento pažeidimą — apie dvidešimtame amžiuje įsibrovusią vergiją, kurios kūrėjus ir palaikytojus patys barbarai nusikaltėliais vadintų.

KAM PASTANGOS?

New Yorke susibūrusiems lietuviams dalyvavimas demonstracijoje atims gerą pusdienį. Jo apylinkių gyventojams visa diena kainuos. Tollmesnieji gal net miegą trumpins, kad atvykti galėtų. Dar kiti — iš Chicago, Clevelando, Detroito, — penktadienio vakare išvykę, po kelionės nespės pirmadienio dar-

6 STROH'S
TO GOGOING
GONE

Nepakeičiamas sezono

Stroh's šešių dėžučių pakas keliauja ten, kur jūs einate. Patogios dėžutės atlaikė per minutes... nedūža... Nori atidaryti, tik patrauk juosteles... ir ragauk vietintį alų Amerikoje, kuris gaminamas tiesiog ant liepsnos. Todėl geriausi Stroh's mišinio elementai persiduoda į alų. Sekantį kartą planuojant išvyką... kad būtų dar linksmiau...

pasimk kartu garsųjį raudoną Stroh's šešių paką. Gyvenk smagiai — prašyk "Six Stroh's to go".

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. Juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 19156907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July
and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Miečelis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

VERGŲ TURGUS

Šiomis dienomis spaudoje skaitome straipsnius, paruoštus duomenimis, suteiktais kongresmano M. Feighano vadovaujamos pakomisės. Toji pakomisė dirbo, tyrė, apklausinėjo liudininkus jau ilgą laiką, berods, nuo 1961 m. Kurį laiką tai buvo vieša paslaptis, ir tik dabar, po kelių metų visa komunistinė Rumunijos vergų prekyba išėjo į viešumą.

Kongresmanas M. Feighan jau ir anksčiau, įvairiomis progomis susitikęs su spaudos atstovais, apie tą reikalą užsimindavo. Viešą to reikalo iškėlimą kiūdžiūsi dar ir ta aplinkybė, kad, girdi, reikėjo išgelbėti žmones, kad ir tokia iškėlimą kiūdžiūsi prekybos kaina, o viešas to reikalo iškėlimas būtų pakenkęs jau įsibėgėjusiai tos prekybos, o kartu žmonių išlaisvinimo eigai.

Koks gi čia reikalas, kame visa paslaptis tos dvipusės moralės?

Nei JAV Kongreso atstovai, nei kitos Washingtono institucijos to klausimo neleidžia iškelti dienos švieson tol, kol visa toji afera nesiekė 210 mil. dolerių apimties. Apie tiek tikėjosi surinkti komunistinė Rumunijos valdžia, atskaičius nuošimčius tarpininkams. Tarp eilučių galima įsiskaityti, kad tos sumos pasirodytų kur kas didesnės, turint omenyje tai, kad tąją žmonių prekybą ne vien Rumunija užsima...

Kongreso pakomisė pasiskėję, kad tulas Heinrich Jacober vadovavo būniui, kurio planuose buvo leisti išpirkti iš Rumunijos kalėjimų ir koncentracijos stovyklų apie 70,000 asmenų, vidutiniškai skaitant už "galvą" po 3,000 dolerių. H. Jacober turėjo politinių kalinių sąrašą ir per eilę savo agentų įvairiose Vak. pasaulio valstybėse ieškojo giminių, draugų ir pažįstamų, norinčių nelaikinguosius išpirkti ir išlaisvinti. Pats Jacober gyvena ir savo štabą laikė Londone, vadinamas lėnų ir javų prekybos tarpininku. Ar galima jį kuo nors kaltinti?

Vienas JAV dvasiškis, daręs žygių per Jacoberį išvaduoti keltą rumunų - politinių kalinių, pareiškė, kad jis yra "realistas". Gi vienas iš išvaduočių rumunų sako, kad "tai gėda, bet be jo pagalbos mes jau seniai būtume žuvę".

Viena tikrai aišku, kad be Rumunijos vyriausybės ir jos pareigūnų žinios niekas tikrai neišveiktų iš kalėjimo, tuo labiau, išėjus negautų vizos išvykti į Vakarų. Ir taip 1964 metais visa toji "išlaisvinimo" sistema veikė taip gerai, kad Rumunija jau galėjo už dolerius pirkti gerą kiekį Vakarų valstybėse gamintos mašinerijos. O ką gi Rumunija galėtų eksportuoti, kad užsitikrintų užsienio valiutą? Tą klausimą rumunams ir išsprendė Jacoberis, pasiūlydamas eksportuoti -- žmones.

1964 m. birželio mėn. spec. ambasadorius Averell Harriman ir Rumunijos premjero pavaduotojas G. Gaston - Marin pasirašė prekybos sutartį, suteikiant Rumunijai ilgalaikį kreditą, pagyvinant diplomatinis ryšius, JAV vyriausybei tikintis ne tik savojo eksporto praplėtimo, bet ir didesnės "liberalizacijos" Rumunijoje. Tąją sutartį gi Rumunija laimėjo ne tik reikalingų prekių importą, bet ir taip reikalingą kreditą tam importui plėsti. Kas be ko, Gaston-Marin neužilgo po sutarties su JAV pasirašymo nuvyko į Londoną, kur, spėjama, susitiko ir su Jacoberiu, nes tuoj po to užsidarė visos jo einamosios sąskaitos Šveicarijos bankuose.

Amerikonų spauda, iškeldama to klausimo moralinę pusę, klausia, ar JAV vyriausybė buvo teisi, leisdama ilgą laiką vystyti tai prekybą žmonėmis. Daliną atsakymą jai duoda žydų pareiškimai, kurie daugiausia buvo įvelti į tą aferą. Tuose jų pareiškimuose sakoma, kad savo laiką buvo padaryta klaida, neduodant načiams reikalingų 10,000 sunkvežimių už 250,000 žydų gyvybių. "Negalime leisti tokiems dalykams pasikartoti. This Week magazine, plačiai nušviečiant visą tą aferą, sakoma, kad JAV valdžia dabar esanti patenkinta, kad prekybos sutartim Rumunija buvusi ištraukta iš Sov. S-gos įtakos sferos, importuojamomis pramonės mašinomis keliama milijonų žmonių gerbūvis, o tuo pačiu JAV nustoja buvusios Rumunijos žmonių akyse priešu.

Pabaigoje straipsnio autoriai klausia, ar nustojus būti priešu, Rumunija jau tapo draugu?

Atsakymas paliekamas skaitytojams sugalvoti.

O čia tikrai lieka visa eilė neatsakytų klausimų, kurių vienas pagrindinis -- ar Rumunija be kyšių ir be slapty tarpininkų leidžia politiniams kaliniams, o kad ir šiaip savo gyventojams, laisvai išvykti į Vakarų? Ar toms prekybos sutartimis ir kitose satelinėse valstybėse sustabdytas dolerių plaukimas už žmonių galvas?

Dabar jau ir patys amerikoniai nebeatsako į klausimą, kuris tu prekybos būdų žmoniškumas ir naudingumas.

Sov. Sąjunga ir jos satelitai naudoja dalimi JAV ir kituose laisvuose kraštuose gyvenančių žmonių turtu, imant ir pasipelnant aukštais maitais už šiuntinius, siunčiamus vargstantiems komunistinėje vergijoje. Nesivaržo komunistai ir žmonių prekyba versdamiesi. Kongresmanas M. Feighan tvirtina, kad panašus į "Rumunijos biznį" reikalas mezgasi jau ir Bulgarijoje ir Lenkijoje. Jis sako, kad Amerikos piliečiai privalo žinoti apie tą "shameful shake-down and how American citizens are being victimized..."

Amerikos piliečiai, broliai ir sesės, giminės ir bičiuliai pavergtųjų, nesivaržo pagalbos darbe, kiek tai bekainuotų. Amerikonai, neturį tokių giminystės ryšių su komunistų pavergtaisiais kraštais, vargiai ar išsiaiškina dėl tų ryšių dolerinės moralės. Moralė ne dolerių sumoje, išplaukiančioje į kitus kraštus, bet komunistinių režimų su-

Dail. J. Bagdonas savo kūrinių parodoje tarp Bostono lietuvių. Iš kairės: R. Ausiejūtė, dail. J. Bagdonas, L. Kontautienė ir B. Šakienė.

"Abstraktinės dailės kūriniui pajusti reikia atitinkamo intelektualinio pasirengimo..."

Dail. J. Bagdono paroda ir paskaita Bostone

ST. SANTVARAS

Savaitė įpusėjo, kai dail. Juozas Bagdonas grįžo į New Yorką. Bostone jį pasitiko porą gerų savičių, tad buvo laiko ne tik žodžiu pasikeisti, bet ir ilgesniame dialoge paklausti. Žmonės, kurie domėjosi jo kūrinių paroda ir paskaita, dar ir dabar, kai didesniais būry susitinka, svežio mintis ir darbus bando išsiaiškinti ir aptarti. Dail. J. Bagdono apsilankymas šioj rudenįjančioj pakrantėj buvo tikrai maloni staigmena.

Kultūriniai subatvakariai, rengiami ALT S-gos Bostono sk. namuose, pradėjo 1965-66 m., t.y. septintąjį darbo sezoną. Ta proga ir buvo surengta dail. J. Bagdono kūrinių paroda ir paskaita, kuriosna sugrįžo tiek Bostono lietuvių, jog nevisiems užteko vietos prie vakaro skobnių. Tokis bostoniečių "antplūdis" buvo malonus dail. J. Bagdonui, buvo mielas ir kultūrinių subatvakarių rengėjams. Vakari vadovavo jau penktąjį darbų sezoną pradėjęs "kirsti" inž. Edm. Cibas. Jo žodis visada būna lakus, sąmojingas ir šiltas. Tokiu stilium buvo pradėtas ir septintasis kultūrinių subatvakarių sezonas.

Dail. Juozas Bagdonas savo paskaitoj kalbėjo apie abstraktinės dailės estetiką. Paskaita buvo giliai apmąstyta ir rūpestingai paruošta. Pačioj pradžioj, pagyręs kult. subatvakarių pastangas tarauti lietuvių kultūrai, dail. J. Bagdonas tarė: "Iš pradžių, pasamoniis ir emociinė jėga sudaro abs-

kurtose sąlygose, kuriose darosi galimas vis didesnis, vis žulesnis žmonių išnaudojimas. O tos sąlygos neišnyks vis palankesnės prekybos sutartis sudarant. Prekybos sutarties svoris kryps ta įžulesnio, ne naivesnio partnerio labui. Gal tai užkerta kelią vergų prekybai, bet nepanaikina vergijos. (j.š.)

traktinės dailės kūrinių turinį. Medžiaga, forma ir spalva įvairiausiuose pavidaluose sudaro meninę tiesą, meninę kūrinių vertę".

Toliau dail. J. Bagdonas aiškino, kad "ieškodami estetinio grožio, estetiką turime suprasti ne ta siaura ir mums įprasta žodžio prasme, bet pačia giliausia ir plačiausia prasme". Meno kūrėjas ne vienu atveju vaizduojas žmogaus pagiežą, pyktį, žudymus, vulgarius kankinimus, skausmą ir kančią. "Kaitie vaizdai asmeniškai žmogaus neličia, -- sako dail. J. Bagdonas, -- žvelgdami į juos, žmogus gali išgyventi estetinį džiaugsmą, rasti estetinį pasitenkinimą". Žmogus esanti pati komplikuočiausia būtybė regimam pasauliui, todėl jo veiksmų, jausmų ir pasamonių veiklos rezultatas gali būti priešingas žmogaus įprastai kasdienybei, kurioje jis ieško džiaugsmo ir tariamai randa estetinį pasitenkinimą kasdienybėje vaizduojančiuose ar ją primenančiuose meno veikaluose".

Keletu bruožų apžvelgęs Aristotelio ir Kierkegaardo grožio sampratas, dail. J. Bagdonas teigė, kad danų filosofo "estetikos definicija yra labai artima moderniajai ir jos paskutiniajai, dabar vyraujančiai, dailės formai -- abstraktizmui".

"Abstraktinė dailė, -- anot J. Bagdono, -- išsilaisvinusi iš literatūrinio grožio supratimo, nusigrįžusi nuo kasdien matomų ir pažįstamų daiktų vaizdavimo mažesniame plote, atsisakiusi nuo kartojimo to, kas jau kitų galių ar veiksmų sukurta, atsigrižta į paslaptį, į žmogaus dvasios pasaulį, jame ieško idėjų, kurias išreiškia naujomis bedaidėmis formomis -- bedaidėmis, kaip bedaidė yra ir žmogaus dvasinės prigimties. Abstraktinės dailės kūrėjas savo išpažintį, pergyvenimus ir mąstymus emociinė jėga pagalba iškelia iš pasamonių ir juos sukonkretina. Tartum kokia dydžių skaldymo ir sijos jamosi mašina, abstraktinės dailės kūrėjas iš chaotiško išpažintį, suskaldęs ir atsijosęs visa tai, kas neesminga, formų ir medžiagų pagalba konkrečiai prakalba į žiūrovą, prakalba į žmogų tokia dvasine jėga, kokią turi jis pats ir jo kūrybos priėmėjas".

"Kiekvienos idėjos išreiškimas yra reikalingas atitinkamos formos, kuri padeda sunkiau ar lengviau tą idėją suprasti", -- toliau kalbėjo dail. Bagdonas. "Abstraktinės dailės kūrėjas atsiduria skirtingoj būklėj už realistą, kai jis susitinka su medžiagos apvaldymu, su forma, spalva, kompozicija ir kt. dailės meno reikalavimais. Nesgi ir pati gražiausia idėja, jeigu ji bus išreikšta neapvaldyta medžiaga, jei ir ne visi, tai didelė dalim neteks savo meninės vertės". Dail. J. Bagdonas pabrėžė, kad meninio požiūriu vertingam kūriniui sukurti "yra būtinas dai-

STILIUS IR SUBSTACIJA

Spalio 8 dienos Dirvos numerio tylos Pauliaus Žičkaus straipsnis "Žmogus ir mitas" yra tipiškas neatsakomam žurnalizmui, kurio mūsų spaudoje daug pasitaiko, pavyzdys. Jame P.Ž. lyg ir vertina neseniai pasirodžiusią Theodore Sorensen knygą "Kennedy", bet faktiškai tik lieja tulžį buvusio prezidento šeimos atžvilgiu.

Pagrindinė Sorensen knygos tema yra autoriaus bandymas įrodyti, jog Kennedy buvo ne tiek "stilius", kiek "substancijos" prezidentas. Tačiau P.Ž. rašydamas apie tą pačią knygą, argumentuoja, jog tik "stilius" ir pinigai Kennedy išrinko į prezidentus. Su Sorenseno prielaidomis ir faktų interpretacija galima sutikti arba nesutikti, bet jau labai negarbinga apie jo knygą komentuojant kartu ir nepasakyti, jog visi jo teiginiai yra diametriškai priešingi P.Ž. komentarams. Iš P.Ž. straipsnio išeina, jog ir Sorensenas Kennedy politinę karjerą ir prezidentavimą vertina tik stiliumi ir pinigais.

P.Ž. straipsnis parodo ir jo absoliučią ignoranciją Amerikos prezidentinėje politikoje. Kiekvienas laikraščius skaitęs žmogus turėtų žinoti, jog daug šio krašto milijonierių (Harrimanas, Rockefelleris, Symingtonas, Scrantonas ir Goldwateris yra tik geriau žinomi neseni pavyzdžiai) norėjo į Baltuosius Rūmus patekti, bet nepateko. Jei į prezidentus išrinkimas būtų tik pinigų ir stiliaus dalykas, tai filmų artistas Cary Grant jau seniai būtų buvęs Amerikos prezidentu.

J. Šmulskštys
Fort Wayne, Ind.

jų minčių ir naujų formų ieškojimas". Tame ieškojime kūrėjas neišvengiamai ateina su naujomis kūrybos formomis, kurios griauja senąsias normas, buvusias idėjas ir tiesas. Irodinėja klaidas, nors anksčiau tos klaidos buvo laikomos nekeičiama tiesa. Kūrėjas, atsidūręs tokia me kely, savaime patenka į konfliktą su konservatyvia aplinkuma, kuri visada turėjo polinkį tingėti mąstyti ir ieškoti naujo, pasitenkindama tuo, kas jau išmąstyta ir padaryta. Be to, būdama susirūpinusi savo fizinės prigimties malonumų tenkinimu, toji aplinkuma per daug ir nesirūpina naujų dvasinių vertybių ieškojimu bei jų kūryba".

Savo paskaitą dail. J. Bagdonas baigė tokiom mintim: "Nėra nieko nuostabaus, jei šių dienų naujausia dailės forma -- abstraktizmas -- yra sunkokai suprantama ir priimama. Mažiausia suprantama, nes abstraktinės dailės kūriniui pajusti, jo grožiui

(Nukelta į 4 psl.)

A. SMETONOS MONOGRAFIJA, parašyta A. Merklio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerojos pusės ir iškeliama trukumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplatinas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato 786 psl. kietais viršelais leidinį, siunčiant čekį ar pašto perlaidą:

K. POČIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

Juozas Bagdonas

Kompozicija (aliejus)

PRAMONĖS REFORMA OKUPOTOJE LIETUVOJE

Sovietinės pramonės pertvarkymas giliai palies ir Lietuvą, nors Lietuvoje žmonės apie jį sužinojo tik iš laikraščių, rugsėjo gale paskelbusių Kosyginio pranešimą partijos centro komitete Maskvoje.

Panaikinanamos Chruščiovo įsteigtos liaudies ūkio tarybos. Vėl steigiamas virtinė ministerijų atskiroms pramonės šakoms. Tuo panaikinama respublikų ūkinės autonomijos iliuzija, Vakaruose sukėlusią kalbą apie neva vykstančią sovietinio režimo liberalizaciją.

Vilniškė ūkio taryba niekad nebuvo visai savaranki Lietuvos pramonės šeiminkė. Tačiau keletą metų iš Lietuvos teritorijoje esamos pramonės visdėlio buvo, bent sąskaitybiškai, sudarytas atskiras vienetas, Maskvos valdomas per tą tarybą, kurios žinioj formaliai buvo 83% visos Lietuvos teritorijoje esamos pramonės. (Likusieji 17% -- smulkiosios įmonės -- yra kitų vietinių institucijų žinioj). Dėl to sovietinė statistikoje jau buvo ėmę rodyti daugiau duomenų, atskleidžiančių Lietuvoje esamosios pramonės vaizdą, šiek tiek atskirtą nuo sovietinės pramonės visumos.

Dabar visi tie 83% pramonės vėl bus išskirstyti pagal pramonės šakas, ir kiekvienos šakos įmonės vėl bus įjungtos į visos sovietinės atitinkamas pramonės šakas, valdomas maskvinių ministerijų. Tų ministerijų bus net dvidešimt, iš kurių devynios bus tik Maskvoje, o vienuolika turės savo padalinius ir respublikose.

Bet šešios grynai maskvinės (sąjunginės) ministerijos Lietuvoje perims šių pramonės šakų įmones: žemės ūkio mašinų, elektro technikos, prietaisų bei automatinio metalo išdirbimo statijų ir buitinių mašinų bei įtaisų gamyklas.

Iš vienuolikos sąjunginių -- respublikinių ministerijų irgi bent šešios turės savo filialus -- ministerijas Vilniuje. Šios perims chemijos (dirbtinių trąšų, dirbtinio šilko), miško, popierio -- celuliūzės, medžio dirbtinių, statybinių medžiagų, mėsos -- pieno, kito maisto gamyklas bei kitas lengvosios pramonės įmones.

Ryšių su tuo pertvarkymu dabar ten reikia skubiai sudaryti įmonių sąrašus ir paskirstyti, kurios kam perduotinos. Reikia panaikinti esamus etatus ir sudaryti naujus. Vien Lietuvoje tikėtina, kad žmonų turės būti skubiai perkelti į naujas ar bent į kitą pavadinimą pareigas. Buvęs beveik priręgtas 1966 metų biudžeto projektas teks skubiai iš pagrindų perskaityti ir pritaikyti kitokiai įstaigų sistemai. Daliai ligšiolinių pareigūnų gali netikti vietos, nes Kosyginas sakė, kad "valdymo aparate yra didelių nesaikingumų etatuose", ir kad "yra rimtų disproporcijų ruošiant technikus ir inžinierius, todėl mums trūksta specialistų vienoje pramonės šakoje, esant jų pertekliui kitose". Ypač gresia pavojus tiems vadovaujantiems pramonės pareigūnams, kurie,

nors ir geri technikai, nepakanamai tvirti vadinamosios marksistinės ekonomikos teorijoje.

Šis "kortų permaišymas", atliktas dar prieš šiuo metų pabaigą, Lietuvoje sudaro rūpesčio bent ketvirčiui milijono pramonės dirbančių žmonių. Didžiausia s rāpestis bus aukštesniems pareigūnams, -- kaip išsilaikyti pozicijose.

Kitiems ta reforma irgi kelia susirūpinimo, nes neišvengiamai spaudžiasi klausimas, ar tai nėra grįžimas į stalininius laikus. Pats Kosyginas tą pajuto ir sakė, jog "iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad siūlom tik grįžti prie ankstesnių ministerijų". O tai ir yra stalininių laikų sistema, kurią Chruščiovas tik ketvirtais metais po Stalino buvo gerokai pakeitęs.

Kosyginas ramino, kad ministerijos dabar veiksiančios kitaip. Tačiau skirto neįšaiškino. Išaiškino tik, kad tikrai naikinama Chruščiovo reforma, nes: "Neatlimoje praeityje buvo padary-

ta nemaža planavimo klaidų, buvo nepagalvota, voluntaristiškai sprendžiamos sudėtingos ūkinės problemos... Nuo 1957 metų pradėta valdyti pramonę per liaudies ūkio tarybas... Vadovavimas pramonės šakai... buvo suskaldytas po daugelį ekonominių rajonų ir visiškai sutrikdytas. Pramonės šakos tarsi "ištirpo" ekonominių rajonų ūkyje. Skirtingų šakų įmonės liaudies ūkio tarybose neretai vadovauja ne specializuotos, o daugiašakės valdybos. Dugeliui pramonės šakų liaudies ūkio tarybos neturi reikalingų kvalifikuotų kadryų... 1962 metais liaudies ūkio tarybos buvo sustabintos (vilniškė taryba tada buvo pavesta formaliai administruoti ir Karaliaučiaus sritys pramonę)... Tačiau šios papildomos organizacinės priemonės negalėjo pašalinti esminių šios valdymo sistemos trūkumų".

Toks Maskvos valdžios blaškymasis ten ir atgal kiekvieną kartą iš pagrindų sukrečia ir jos užgrobtos Lietuvos gyvenimą. (E)

Iš Lietuvių Bendruomenės veiklos

• JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba, norėdama padėti vykstantiems į Europą ateinančių metų liepos mėn. pabaigoje, organizuoja lėktuvų ekskursiją. Ekskursijos dalyviams žymiai sumažėja kelionės išlaidos ir ji įvyks, jeigu laiku susidarys reikiamas dalyvių skaičius.

Norintieji ekskursiją pasinaudoti skubiai prašome registruotis Centro valdybos sekretoriaus adresu: Kostas Januška, 2646 West 71st St., Chicago, Illinois 60629. Tel. 431-0582.

• Tėvai pranciškonai Lietuvių Bendruomenėje sudaro Bushwiko apylinkę New Yorke. Jai vadovauja Tėvas Pranciškus Giedgaudas.

Bendruomenės mėnesio proga ši Tėvų Pranciškonų sudaryta apylinkė pirmoji atsiuntė savo inaišą JAV LB Centro valdybai.

• JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondas išleido lituanistinės mokykloms skirtus sąsiuvinus. Sąsiuviniai papuošti patraukliais vaizdais, bei žymiųjų tautos vyrų paveikslais. Sąsiuvinus prašomos naudoti visos lituanistinės mokyklos.

Taip pat Kultūros Fondas atidavė spausdinti mokytojų J. Plačo paruoštą vadovėlį. Tai penktasis Kultūros Fondo leidžiamas vadovėlis lituanistinės mokykloms.

• Jonas Jasaitis, JAV LB CV pirmininkas ir Vaclo-

vas Kleiza, CV narys jaunimo reikalams, spalio mėn. 9-10 dienomis dalyvavo Kanados lietuvių jaunimo kongrese ir tuo pačiu metu įvykstančioje Kanados Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesijoje.

• JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba atskirų vietovių lietuvių, kur dar nėra suorganizuotos Lietuvių Bendruomenės apylinkės, prašo į apylinkes organizuotis. Mažesnis lietuvių skaičius gali sudaryti seniūniją.

Lietuviai, kurie gyvena toli nuo didesnio lietuvių susibūrimo ir negali priklausti vietos apylinkės, prašomi registruotis centrinėje apylinkėje, adresu: Jonas Talalas, 7137 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. 60636.

Dail. Juozas Bagdonas Bostono kultūriniam subvakaryje skaito paskaitą.

B. Kerbelienės nuotrauka

J. BAGDONAS BOSTONE...

(Atkelta iš 3 psl.)

ir estetiniams pasitenkinimui rasti -- reikia atitinkamo intelektualinio pasirengimo. Atseit, reikia netingėt mąstyti, svarstyti, matyti, lyginti, t.y., paieškoti priešiškų ir priešiškų, kurios pakeitė kūrėjo dvasinių vertybių supratimą bei jų pristatymo formą -- pristatymo idėjų su jų techniniu perteikimu".

Po paskaitos inž. Cibui pavyko išjudinti diskusijų bangą. Vienas klausimas prelegentui maždaug taip skambėjo: smerkdamas regionalizmą, ar jis tuo pačiu smerkia ir tautinį meną? Dail. J. Bagdonas atsakė, kad jis smerkia barbarišką regionalizmą, bet ne kūrybinį. Tautinis menas esąs, jo bruožų turinti net ir abstraktinė dailė. Kitas klausimas buvo toks: vienoj dailės parodoj buvo premijuotas paveikslas, kurio turinį sudarė dvi ar trys prielentų prisegtos skardinės ir dar pora gelžgalių. Dail. J. Bagdonas atsakė, kad meno kūrybos vardu

visada dangstėsi nemažai pataikūnų ir išdaiginų. Tokių "kūrėjų" turinti ir abstraktinė dailė. Kiti klausimai ir atsakymai daugiau paryškino šių dviejų klausimų mintis, kad kada ir juoką klausytojų tarpe sukeldami.

Savo kūrinį šioj parodoj dail. J. Bagdonas parodė apie keturias dešimt. Visi darbai -- abstraktinės minties paveikslai. Kai kurie jų -- drobės per visą sieną! Pirmas įspūdis, kurį gauni pažvelgęs į dail. J. Bagdono tapybą -- tai kad jis nėra uniforminis abstraktinės dailės atstovas. Uniformizmas, kuriame dingsta kūrėjo asmenybė, berods, yra viena regimaisių tos dailės meno srovės silpnybių. Dail. J. Bagdonas pasaulis -- mintis ir spalvų žaismas. Sekdamas jo mintį, norom prisimeni prieš porą dešimtmečių išgyventus sprogius, griuvimus, nykumą ir žmonių patirtą siaubą, nors dail. Bagdonas darbai anaipol nevaizduoja kurio nors konkretaus su-

grįauto miesto. Visa tai, kaip jis pats aiškino, ateina iš chaoso, vyksta nepažįstamoj ir neregėtoj erdvėj. Tačiau aiškiai jauti, kad savo mintimi dail. J. Bagdonas yra gyvenamo laiko valkas.

Dail. J. Bagdonas parodoj, kuri buvo surengta Bostone ir tuose pačiuose namuose prieš keletą metų, buvo jaučiamas spalvų kontrastas, staigūs ir aiškūs jų tonai yra daugiau išieškoti, kai kur tiesiog supoetizuoti. Tai buvo nauja ir miela židrovo akims, tai buvo ir iliudijimas, kad dail. Bagdonas nesustingo savo meniniuose ieškojimuose ir siekiuose. Ar jis sustos ir pasiliks atarstam pasauly -- šiandien lengva būtų atsakyti. Gal galima tik linkėjimą jungti, kad jis sukurtų daugiau tokių darbų, kurie ilgesnį laiką išliktų gyvi mūsų kultūros istorijoj.

Dail. J. Bagdonas kurinių paroda Bostone, kuri buvo atidaryta devynias dienas (rugsėjo 18-26 d.) buvo ypač gausiai lankoma vieno ir kito savaitgalio dienom. Bostoniečiai įsigijo keliolika dailininko darbų. Visa tai rodo, kad kultūrinių subvakarių septintojo sezono pradžia buvo pasisekimo ženkle. Rengėjai yra nuoširdžiai dėkingi dail. Juozui Bagdonui už surengtą parodą ir paskaitą.

Kiek teko nugirsti, spalio mėn. kult. subvakary pasirodys rašytojas ir visuomenininkas Vilnius Bražėnas - Bražvilius, paskaitydamas keletą savo humoristinių kūrinių.

St.S.

BOSTONO SKAUČIŲ ŽIDINYS NESNAUDŽIA

Pernai metais pasisekė kaukių balius paskatino židinites judėti. Ir šiemet visi Bostono ir apylinkių lietuviai maloniai kviečiami dalyvauti didžiajame rudens kaukių balijuje, kuris įvyks spalio 16 d. 7:30 val. vak. Liet. Pil. Draugijos III aukšto auditorijoje. Laukiame daug įdomių kaukių. Geriausias bus premijuotas. Nepraleiskite vienintelės progos -- dalyvaudite kaukių balijuje su įdomiausiais kostiumais. Pageidaujame, kad neturintieji kaukių apsiręgtų balinėmis suknėmis arba tamsiais kostiumais (vyrai). Tada iki įdomaus ir mielo pasimatymo balijuje.

Skaucių Židinys

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89
2. Popular V.S.O.P. German Brandy	5th 4.98
3. Napoleon Imp. French Brandy	5th 3.35
4. Zeller Schwarze Katz	5th 1.29
5. Creme De Banana Liqueur	5th 3.19

6. Chianti Import. Wine	Full. Qut. 0.98
7. May Wine, Liebfraumilk German Wine	5th 0.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

AŠ BUVAU ŠNIPAS

Elyesa Bazna

[9]

Po kilimu mano kambarėlyje pinigų suma augo: 30,000 svarų sterlingų, 45,000, 75,000. Aš nustoju skaičiuoti banknotų pundelius, kuriuos Moyzisch duodavo. Aš pats irgi pasikeičiau. Pradėjau daugiau priežiūros skirti rankoms, darydavau manikiūrą, masažuodavau veidą ir jau pats nebesiskusdavau. Į Marą irgi pradėjau žiūrėti iš aukšto.

-- Aš tave retai bematau, -- skundėsi ji.
-- Neturiu laiko. Daug dirbu, -- teisinausi.
-- Tai netiesa. Tu buvai nuėjęs į Palas-Hotel. Aš tave mačiau įeinant į salę.

-- Tad tu žinai, kur aš vaikštau.
Maros priekaištai pradėjo man neapatikti. Pagaliau man nepatiko, kad ji perdaug geria.

Aš mėgdavau sėdėti savo kambarėlyje, kojas ištiesęs ant kilimo, po kuriuo buvo paslėpti dideli turtai. Svajodavau, kad greit galėsiu būti laisvas ir nusipirkti kurortinį viešbutį prie Uludag. Tenyškė ganta man priminė šveicariją ir tikėjau, ten galėsiu išsėsti. Bet mane buvo apėmusi aistra kujo daugiau nufotografuoti dokumentų ir nežinojau kada tai baigsiu.

Marą aš buvau apkęs brangiais rūbais, pripirkęs gražių dovanų, bet meilė jau buvo praėjusi.

Su Moyzisch mes susitikdavome automobilyje. Aš atsisėdau užpakalinėje sėdynėje, o jis prie vairo. Aš paduodavau jam filmus, o jis man įteikdavo pinigų. Kiekvieną kartą jis mėgdavo mane klausinėti.

-- Kada nutarėte mums dirbti?
-- Prieš porą metų, -- atsakiau.
-- Ar dirbate vienas?
-- Taip.
-- Berlyne netiki, kad vienas asmuo galėtų padaryti tiek nuotraukų. Jūs turėtumėte turėti pagalbininką.
-- Mano rankos man padeda...
-- Neįtikėtina, kad anglų ambasadoje slapsti dokumentai visur mėtosi.

-- Jie nesimėto. Aš prie jų prieinu labai rizikuodamas.
-- Kaip jūs vadinatės?
Prie šio klausimo Moyzisch nuolat grįždavo.
-- Ciceronas, -- sausiai atkirtau.
-- Kodėl jūs mums dirbate, -- klausinėjo toliau Moyzisch.
-- Dėl to, kad jūs gerai užmokate.
-- Ar nėra kitų priežasčių? Aš norėčiau, kad man pasakytumėte tikrąją priežastį.

Moyzisch matyt nebuvo patenkintas manyje radęs šnipą, kuris nedirbo iš idealizmo. Tad aš jam atsakiau:
-- Aš neapkenčiu anglų.
Dabar Moyzisch buvo patenkintas ir pasakė, kad jis taip galvojęs.

Telegramose, kurias fotografuodavau, vis daugiau sutikdavau žodį "Overlord". Darėsi aišku, kad tai busimojo antrojo fronto slaptažodis. Vienoj telegramoj buvo sakoma: "Jei Turkija priimty mūsų pasiūlymą, mūsų laivai galėtų būti laisvi, ko mums reikia dėl Overlord..."

1943 m. lapkričio 28 -- gruodžio 1 Teherane susitiko trys didieji. Stalinas reikalavo karui pasibaigus likviduoti visą vokiečių armijos štabą, nes vokiečių jėga esanti 50,000 karininkų ir specialistų. "Reikės juos suimti ir sušaudyti, tada Vokietija bus amžiams numalšinta..." Gi Churchillis aiškino, kad didžiausia problema ne išsilaipinimas, bet už mėnesio prasidėsiantieji mūšiai, kada vokiečiai sutrauks savo jėgas kontrapuolimui... tuo momentu raudonoji armija turėtų sulaukyti vokiečius. Mes patys tai padarysime Italijoje ir, jei turai

stos karan, tai pergale bus užtikrinta..."

Arba kitoj telegramoj iš Londono ambasadoriui Hughe buvo sakoma:

"Egipte yra 17 mūsų aviacijos eskadrilių. Jų pilnai užteks, jei Turkija būtų grasinama vokiečių bombonešiu. Dar galėtų būti pasiųsti į Turkiją trys priešlėktuvinės apsaugos pulkai..."

Churchillio nuomonė buvo: "... pirmiausiai noriu, kad mes turėtume bazes Smirnoj ir Badrune... Jei mes ten galėtume laukti savo eskadriles, tai mes viešpatuotume ore. Vokiečių izoliuoti garnizonai nebegautų paramos. Jei Turkija pereitų į ofensyvą, šie garnizonai lengvai patektų į jos rankas. Net nebūtų reikalo pulti Rhodes salą..."

Visa tai įteikiau Moyzisch ir vokiečiai žinojo apie visus sąjungininkų ketinimus. Bet jie netikėjo.

Aš turėjau pilną laisvę vaikščioti po ambasadoriaus butą. Jo biure buvo telefonas, kuris nebuvo sujungtas su ambasados centrine. Aš išsukau vokiečių ambasados numerį ir paprašiau Moyzisch.

-- Čia kalba Peter, -- pasakiau.

Buvo sutarta, kad mano paskambinimas reiškia naują pasimatymą. Moyzisch mane apmokino, kaip aš turiu elgtis.

-- Ar galime mes rytoj susitikti bridžo partijai? -- paklausiau.

Kas reikšė, kad mes turime susitikti šį vakarą 10 val. paskutiniame pasimatyme sutartoj vietoj.

Bet susitikimas atrodė Moyzischui nepatogus ir jis pasakė, kad turis kitų projektų dėl rytojaus.

Man įsistojant, jis paklausė, kur man galis paskambinti.

-- Galite man čia paskambinti. Aš esu savo šeimininko biure. Jūs turite numerį?

Moyzisch pradėjo manė, kad aš juokauju.

-- Ar jūs beprotis? -- sumurmėjo jis. -- Gerai, susitiksime rytoj, -- ir greitai pakabino ragelį, lyg savo rankoj laikytų anglų telefono ragelį.

Aš nuvaliau ragelį ir numerius, kad sir Hughe negalėtų man daryti jokių priekaištų, kad naudojuos jo telefonu.

(Bus daugiau)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* DR. A. AŽELIS ir JUOZAS MIGLINAS, negalėję dalyvauti Dirvos balijuje rugsėjo 25 d., vistiek ir po to apsimokėjo savo pakvietimus ir tuo prisidėjo prie spaudos paramos darbo.

* CLEVELANDO skautų ir skautėlių tėvų komitetai spalio 3 d. Šv. Jurgio parapijos salėje buvo suruošę pietus, paremti skautiško jaunimo veiklą.

Pietų metu prie rezervuoto stalo tuntu vadovams, buvo pakviestas ir kun. P. Dzegoraitis, Čia Neringos tunto vadovės, įteikdamos adresą ir Aušros Vartų Marijos paveikslą, atsisveikino su buvusiu tunko kapelionu. Dėkodamos palinkėjo kun. Dzegoraičiui geriausios sėkmės Akrone.

(sm)

* ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIUS paskyrė 25 dol. auką Lapkričio 13 žygiui paremti.

* VISUOTINIS SLA 136-os kuopos narių susirinkimas šaukiamas spalio 17 dieną 12 val. 30 min. Lietuvių salėj. Mokesčiai bus tvarkomi nuo 12 val.

Svarbiausias dalykas -- kuopos narių skaičiaus padidėjimas. Kviesdame geistinus asmenis atsilankyti ir susipažinti su tautine ir kultūrine mūsų veikla. Į savo, lietuvišką, nesiekiančią pelno, organizaciją įsirašyti tikrai labiau pravartu, negu į bet kurią paprastą draudimo bendrovę. Žinome, kad šiuo metu tai yra bendrai didžiausia lietuvių organizacija išsivijoje. Ir dar maloniau, kad bendrieji tikslai, nuolatiniai savitarpiniai santykiai ir pasikiry, nuoširdžiai, idėjoms pasišventusių, veikėjų žygiai puošiami brolybės dvasia.

Darbu tvarkoje ištisa stambių bei aktualių klausimų eilė. Jų tarpe įdomiausi: Jubiliejinis SLA 80-ties metų seimas Clevelande ir beartėjanti 136-os kuopos 50-ties metų sukaktis.

* GALLERY INTERNATIONAL patalpose, 13218 Superior Ave. 31 sekmadienį, spalio 17 d. 2 val. p.p. atidaroma clevelandiečio dailininko Joseph B. O'Sickey tapybos paroda. Lapkričio 14 d. tose pačiose patalpose atidaroma dail. Jono Rimšos paroda.

LAIMETOJAI

1965 m. spalio mėn. 3 d. Neringos ir Pilėnų Tuntu Tėvų Komitetų ruošų pietų metu įvyko loterija. Vertingi laimėjimai teko šiems asmenims. Dail. Min. kūninės paveikslas "Saulėlydis Palangos kopose" — p. M. Lenkauskienė. Beržo šaka — p. Giedraičiui. Transistorinio radijo laimėtoju yra Nr. 020173. To numerio šaknelę turintį asmenį prašome atsiliepti ir atsiimti radiją. Prašau susisiekti su A. Karsoku, 1202 E. 82 St., telef. 721-5117.

Ralph J. Perk, kandidatuojantis į Clevelando burmistrus

* Ralph J. Perk, kandidatas į Clevelando miesto burmistro vietą, gimė Clevelande 1914 m. sausio 19 d. Vėdęs jau 25 metus ir augina 7 vaikus.

Penkis kartus iš eilės buvo išrinktas į miesto tarybą savo 13-je apylinkėse. 1955 m. buvo išrinktas Catholic Man of The Year, o 1957 m. jam buvo suteiktas iškiliausio piliečio atžymėjimas Veteranų S-gos.

Respublikonų, demokratų ir bepartvyvių remiamas. 1962 m. didelę balsų persvarą buvo išrinktas į County Auditor postą.

* Danutės Penkauskaitės meno kūriniai yra išstatyti DIRVOS KRAUTUVĖJE

Paveikslų rinkinys (kainos nuo 20 iki 120 dol.) leidžia pasirinkti moderniško ir realistinio meno kūrinių. Dirvos krautuvėje numatoma išstatyti ir kitų dailininkų kūrinių.

Kas kart daugiau lietuvių atsilanko į Dirvos krautuvę (6907 Superior Ave.), kur randa didelį pasirinkimą knygų, plokštelių, drožinių, audinių ir kt. prekių.

JAUNIMO VAKARAS

Spalio 9 d. Šv. Jurgio parapijos salėje mūsų studentijos atstovai, norėdami prisidėti prie Lapkričio 13 žygio paramos, suruošė vakarą, kuris, vistiek nesulaukė siektojo visuomenės pritarimo ir dėmesio.

Publikos susirinko vos 60, nors buvo gražiai padengti stalai, p.

Ralph J. Perk savo politinę karjerą grindžia ne siaura partine politika, bet principais, kuriais tarnaujama visų gerovei.

Jis visur pabrėžia kovą prieš politinį protekcionizmą miesto rotušėje.

Reikia pažymėti, kad Ralph J. Perk yra ne tik pats aktyvus veikėjas tautinėse grupėse, bet kartu aktyviai veikia ir dirba tautinių grupių bendriams interesams iškelti. Jis yra ištikimes, kad tautinėms grupėms priklauso svaresnis balsas miesto administracijoje ir bendrai krašto politikoje.

Navickienės gerai paruošta vakarienė ir programa.

Programoje neolituana -- R. Mackevičiūtė, V. Stankus ir A. Gulbinas padėklamavo A. Garlauskio eilėraščius, o Vėjūnės, nors ir be Eimutės, sklandžiai padainavo savo aranžuotų dainų.

Vakaro rengėjai tikėjosi iš pelno skirti lėšų norintiems vykti į manifestaciją. Pasirodo, kad gerų norų neužtenka. Visuomenė manifestacijoms jau yra suauko-

jusi daugiau, nei per ALT rinkliavą Vasario 16 proga. Balijų ir parengimų sezone tokios įtarpas, kad ir labai kilniems tikslams, nepatraukia ir čia kaltininkų ieškoti būtų bergždžias darbas.

* Apdraudos reikalais geriausius patarNAVIMUS gauSItė kreipdamiesi į V. Giedraitį tel. 944-6835.

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbams. Tai pastovus darbas, teikias puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

PARDAVĖJA

Importuoto maisto krautuvei. Nereikia prityrusios.
Tel. PR 1-4479.

(109-111)

MOTERIS VALYMU

Kartą į savaitę. Vakaru pusėje prie Clifton autobuso. \$10.00, plius kelionės išlaidos. Rekomendacijos.
Tel. 221-9390.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.

66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Dail. Česlovas Janušas prie savo kūrinių Philadelphiaje, kur surengtoji paroda turėjo didelį pasisekimą ir visuomenės susidomėjimą. Pirmas iš kairės dail. Č. Janušas, J. Česonis, B. Buinys ir A. Jonys. Jo kūrinių paroda įvyks Clevelande spalio 17-24 dienomis Čiurlionio namuose.

(Courtesy of The Cleveland Museum of Art)

Ispanų dailininko Diego Rodriguez de Silva y Velazquez tapytas Jester Calabazas paveikslas (1628-1632 metais) bus išstatytas The Museum of Art parodoje, kuri vyks nuo spalio 27 iki lapkričio 14 d. Paroda turės ir kitų iškilųjų ispanų menininkų kūrybos, išskylančios Ispanijos Aukšinio Amžiaus meno laimėjimus, atsieltus jau 17 šimtme.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Seštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

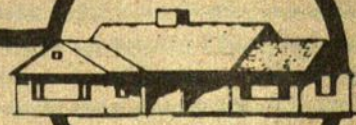
Tel. 531-9808

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

DIENINIS DARBAS

Dienos darbas namuose kartą į savaitę. Rocky River pietvakariuose.

Tel. 331-1734
(110 - 112)

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Investavimui

7 butai. pajamos \$456 mėn. \$26.000.

2 dvieju š. namai arti St. Clair. \$11.000.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė ir Ant.

Mikoliūnas

15969 Euclid Ave.

UL 1-6666

PETRUS LAIDOJIMO ISTAIGA

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

* DĖL SUSIDARIUSIŲ techniš-
kų klaidų šis Dirvos numeris
išėina 6 puslapių. Tikimės, kad
skaitytojai atleis ir supras mūsų
pastangas laiku su laikraščiu pa-
sirodyti, nors ir mažesne apim-
tim.

ALT S-GOS RYTŲ APYGARDOS
SUAŽIAVIMAS

Suažiaavimas įvyks Lietuvių
Laisvės salėje, 269 2nd Street,
Elizabeth, N.J., sekmadienį, spa-
lio 24 dieną, 12 valandą.

ALTS-gos pirm. inž. Jonas Jur-
kūnas iš Chicagos ir prof. Dr. Br.
Nemickas iš Maspeth, New York
darys pranešimus aktualiais klau-
simais.

Darbotvarkėje: Rytų apygar-
dos, ALT S-gos skyrių, Vilties
d-jos, Dirvos 50 metų sukaktis
ir kiti reikalai.

Po to bus pasikalbėjimas ir už-
kandžiai. Maloniai kviečiami vi-
sų Rytų apygardos ALTS-gos sky-
rių nariai su savo artimaisiais
dalyvauti.

Telrautis tel.: (201) 675-3925
ALTS-gos Rytų Apygardos
Valdyba

* DAIL. M. ŽUKAUSKIENĖ
laimėjo pirmą prizą metinėje
Highland Lakes, N.J. dailės pa-
rodoje už paveikslą "Mėlynos

gėlės" aliejaus darbų klasėje.
Parodoje dalyvavo apie 20 dai-
lininkų ir keli skulptoriai. Išstaty-
ta buvo netoli 100 darbų.

NEW YORK

* NEW YORKO ALT labai ver-
tina sudarytą Komitetą Lietuvos
Nepriklausomybei Atstatyti ir jo
užsimojimą surengti lapkričio 13
manifestaciją New Yorke, Ma-
dison Square Garden, kviečia vi-
sus New Yorko ir apylinkių lietu-
vius tą žygį paremti pinigine au-
ka ir taip pat toje manifestacijo-
je kuo gausiau dalyvauti.

Mes laikome tą žygį nepapras-
tai svarbiu Lietuvos laisvinimo
byloje, o jame dalyvavimą -- kiek-
vieno lietuvių tautinė garbė.

New Yorko ALT

* NEW YORKO ALT šaukia
metinį susirinkimą š.m. spalio 25
d. 7:30 v.v. Lietuvių Atletų Klub-
o patalpose, 1332 Halsey St.,
Brooklyn, N.Y. Visos ALT su-
darančios grupės prašomos skir-
ti po keturis asmenis kitų metų
Tarybai. Taip pat prašomos vi-
sos kitos organizacijos, kurios
įeina į ALT sąstatą ir metinia-
me susirinkime išsirenka iš savo
tarpo 4 narius paskirti savo at-
stovus. Pageidautina, kad į su-
sirinkimą atvyktų iš visų ALT
sudarantių vienetų kuo daugiau
dalyvių.

* L. T. S. Korp! Neo-Li-
thuania New Yorke metinė
šventė-balius įvyks Trave-
lers Hotel, 94-00 Ditmars
Blvd. (prie La Guardia Air-
port) 1965 metų lapkričio
mėn. 6 d., šeštadienį, 8 val.
vakaro. Bilietai gaunami
skambinant tel. MI 2-0656.

* LAPKRIČIO 13 D. ŽYGIO
vadovų pasišventimas ir darbas
žygio organizavime yra plačiai
aprašytas latvių laikraščio Laiks
spalio 9 d. laidoje.

Latvių studentija turi savo ry-
šininką prie Lapkričio 13 manifes-
tacijos Štabo D. Paegles asmeny-
je.

Kas kart didėjantis susidomė-
jimas lietuvių ruošiamą manifes-
tacija, atrodo, išjudins ir kitų
tautybių visuomenes, užtikrinant
tos manifestacijos pasisekimą.

* Visi lapkričio manifes-
tacijos komitetai ir paskiri
rėmėjai prašomi padėti
vietos estams ir lat-
viams susisiekti su
KLNA komitetu dėl jų da-
lyvavimo manifestacijoje ir
ypač dėl bilietų įsigijimo.
Reikia jiems paaiškinti ma-
nifestacijos pobūdį (pabrė-
žiant, kad tai bus LITHUA-
NIAN, LATVIAN AND
ESTONIAN FREEDOM
RALLY) ir duoti šiuos du
adresus:

1) Comm. to Rest. Lith.
Freedom, 29 West 57 St.,
Floor 10, New York, N. Y.
10019, — dėl bendrų infor-
macijų, ir —

2) Mr. V. Padvarietis,
24½ Ten Eyck St., Brook-
lyn, N. Y. 11206 — bilie-
tams užsisakyti.

Arba — komitetai gali
ir patys tarpininkauti es-
tams, latviams ar kitiems
bilietų įsigyti.

CHICAGO

* CHICAGOJE dideliu susido-
mėjimu laukiamas Margučio ren-
giamas didysis koncertas, kurio
programoje bus atlikti Europoje
išgarsėjusio muz. Dariaus La-
pinskio kūriniai. Koncertas bus
spalio 24 d., sekmadienį, 3 val.
p.p. Marijos aukštesniosios mo-
kyklos salėje.

* DARIAUS - GIRĖNO liuanis-
tinė šeštadieninė mokykla spalio
15 d. 7 v.v. dalyvaus LB valandė-
lės Margutyje programoje. Mon-
tažą "Darius ir Girėnas", kurį
paruošė mok. M. Peteraitienė, iš-
pildys šie mokiniai: Bakšytė Kor-
nelija, Binkis Julius, Jasinevi-
čius Vytautas, Jurkštaitė Laura,
Kazėnaitė Ramunė, Kviklytė Dan-
guolė, Matutytė Audronė, Lapin-
skaitė Laimutė ir Petkutė Milda.

Mieli tėveliai ir visi lietuviai,
nepamirškite tą vakarą paklau-
syti mūsų jauniausiųjų lietuviš-
ko žodžio.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

LOS ANGELES

APAČIOJE: Los Angeles Dailių
Menų Klubo nariai buvo susirin-
kę spalio 3 d. p. Raibių namuo-
se pasitarimui ir išklausti kun.
dr. J. Celiešiaus paskaitos. Nuo-
traukoje dalis narių. Iš kairės:
J. Balčiūnas - švaistas, Lember-
tas, D. Mitkienė, Br. Raila, J. Mit-
kus, Alg. Gustaitis, ponios Bal-
čiūnienė, Budritienė, Lember-
tėnė ir Railienė.

L. Kančausko nuotrauka

Rochesterio bendruomenės choro dalis su dirigentu Jonu Adomaičiu po koncerto.

V. Staškevičiaus nuotrauka

ROCHESTER

IŠKILMINGAS ŽUVUSIŲ UŽ
LIETUVOS LAISVĘ
PAGERBIMAS

Rugsėjo 26 d., sekmadienį, Ro-
chesterio Lietuvių Bendruome-
nės apylinkės valdybos pastango-
mis buvo surengtas iškilmingas
žuvusių už Lietuvos laisvę minė-
jimas. Rytė šv. Jurgio parapijos
bažnyčioje buvo atliktos pa-
maldos už žuvusiuosius.

Pats minėjimas įvyko po pietų
parapijos salėje, į kurį, nors ir
nepergausiusia atsilankę roches-
teriečiai turėjo progos išgirsti
tikrai akademiško lygio progra-
mą. Minėjimą atidarė valdybos
pirm. A. Jančys. Sugiedojus Lie-
tuvų himną ir tylos minute pa-
gerbus žuvusiuosius, kalbėtoju
buvo pakviestas svečias iš To-
ronto, Lietuvos konsulas J. Žmūi-
dzinas. Prieš tai valdybos vi-
cepirm. Kazimiera Bulsienė įtei-
kė konsulo žmonai puokštę gė-
lių.

Konsulas savo kalboje išskėlė
nuolatinį lietuvių tautos norą lais-
vai gyventi, jos kovas bei kančias
praeityje ir nepalūžtamą tikėji-
mą nepriklausomybės atstatymu.

Meninę programą pradėjo jau-
noji pianistė Kristina Nomeikaitė,
paskambindama M.K. Čiur-
lionių ir Bethoveno kūrinius. Ak-
torė Izabelė Žmuidzientienė iš-
pdingai perdavė Jurgio Jankaus

LB Rochesterio apyl. pirm. A.
Jančys atidaro minėjimą.

Solistė Birutė Čypienė, akompanuojant R. Obaliui, išpildė dalį meni-
nės programos minėjime Rochesteryje. V. Staškevičiaus nuotrauka

knogos "Naktis ant morų" ištrau-
ką. Solistė Birutė Čypienė su įsi-
jautimu sudainavo St. Šimkaus
"Kur vėjai pūtė", Aleksandro Ka-
čausko "Sielvartas" ir "Mano
gimtinė". Nenuilstamas vietos pa-
rengimams bendruomenės cho-
ras, vadovaujamas Jono Adomai-
čio, savo išpildymu prisidėjo prie
šios nepaprastai rimtos dienos
minėjimo savo dainomis. Prieš

minėjimą gausiai surinkta aukų
Lapkričio 13 d. demonstracijoms
New Yorke.

Minėjimo našta ant savo pečių
nešė apylinkės valdyba, kurią su-
daro pirm. Aloyzas Jančys, vi-
cepirm. Kazimiera Bulsienė, Juo-
zas Jurkus, Algimantas Mustei-
kis, sekr. Kestutis Miškinis ir
įžd. Juozas Stankus.

(km)

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą
DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val.
vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ
aplankykite

"69" MENO GALERIJA

VIRŠ 200 LIET. DAIL.
PASKUT. DARBŲ

KAILIŲ PREKYBĄ

IVAIRŲS KAILIAI

"SPARTA" atstovybę

RADIJO, RAŠOMOS IR

SKAČIAVIMO MAŠINOS

MUZIKA NAMUS

PIANAI IR VARGONAI

Valandos: 12-8 v.v. Tel 778-0505

Sav. STASYS ORENTAS

2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tragiškai žuvus

VYTAUTUI VALAIČIUI

jo šeimai, tėveliams, sesutei ir broliams reiškiu
gilią užuojautą

Dr. V. L. Ramanauskas

ANTANUI ŠUKIUI

Lietuvoje mirus, jo dukteriai Julijai Stuogienei
ir šeimai reiškiame gilią užuojautą.

Dr. Petras Stungys su šeima

